

110 § Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö, Toiminnallista ruotsia - lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä

Dnro D/212/00.04.00/2012

Valmistelija / lisätiedot: sivistystoimenjohtaja Erkki Nevanperä, p. 050 386 4611
sähköposti; etunimi.sukunimi@teuva.fi

Khall 110 §

Ruotsin kielen opetuksen kehittämisryhmä jätti 7.5.2012 opetusministeri Jukka Gustafssonille raporttinsa ehdotuksineen ruotsin kielen oppimiseen parantamiseksi eri koulutusasteilla.

Raportti löytyy osoitteesta:

http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2012/Toiminnallista_ruotsia.html?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää raportista ja työryhmän esityksistä myös kuntien lausuntoa perjantaihin 31.8.2012 mennessä. Lausunnossa pyydetään osoittamaan mihin nimenomaiseen ehdotukseen kommentti liittyy.

Työryhmä asetettiin arvioimaan ruotsin kielen opetuksen laajuutta ja opetusjärjestelyitä eri koulutusasteilla ja selvittämään eri vaihtoehdot ruotsin kielen opetuksen järjestämiseksi perusopetuksessa. Työryhmää on lisäksi pyydetty tekemään ehdotukset ruotsin kielen opetuksen ja oppimisen parantamiseksi kaikilla koulutusasteilla sekä kielellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Ruotsin kielen osaamisen heikentyminen johtuu työryhmän mukaan useasta syystä. Ruotsin opinnot ovat vähentyneet ja yksipuolistuneet perusopetuksessa. Vuonna 2010 oppilaista 89,9 prosenttia opiskeli ruotsia B1-kielenä ja 8,3 prosenttia A1- ja A2-kielenä. B1-oppimäärän laajuus on laskenut puoleen 1970-lukuun verrattuna. Ylioppilastutkinnon rakenneuudistuksen jälkeen toisesta kotimaisesta tuli vapaaehtoinen aine ylioppilaskokeissa vuonna 2004. Kirjoittajien määrä on tämän päätöksen jälkeen laskenut siten, että vuonna 2009 ruotsin valinneita oli enää 68 prosenttia. Alueellisia ja sukupuolittuneita eroja ruotsin valitsemisessa kirjoitettavaksi aineeksi on niin ikään havaittavissa.

OKM:n työryhmä on huolissaan kielikoulutuksen laadusta, eikä ruotsin opintojen jatkumo varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen nykyisillä resursseilla ja käytänteillä toteudu. Ruotsin oppimistulokset eivät ole tyydyttäviä, ja sukupuolten väliset osaamis- ja asennoitumiserot näyttävät kasvavan.

E erityisen kriittisiä ovat nivelvaiheet perusopetuksesta toiselle asteelle ja korkeakouluihin. Korkeakoulut joutuvat paikkaamaan puutteita ruotsin kielen taidossa, mikä entisestään vähentää korkeakoulujen resursseja kehittää opiskelijoiden osaamista muun muassa työelämän tarpeita varten.

Työryhmä pitää välttämättömänä tarkastella ruotsin kielen opetuksen kehittämistä kolmesta eri näkökulmasta. Nämä näkökulmat ovat *koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaaminen, opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittäminen ja maahanmuuttajien mahdollisuuksien kehittäminen* saavuttaa työelämässä tarvittava kielitaito ruotsin kielessä.

Työryhmän yksi keskeisimmistä johtopäätöksistä on, että ruotsin kielen opintojen aloitus peruskoulun seitsemänneltä luokalta on monella tapaa ongelmallinen ajankohta. Tästä syystä työryhmä pitää tärkeänä, että ruotsin aloituksen ajankohtaa tarkastellaan jatkossa.

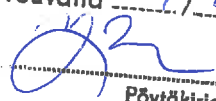
Maahanmuuttajien osalta työryhmä totesi, että maahanmuuttajilla tulee olla yhdenvertaiset koulutusmahdollisuudet muun väestön kanssa.

OKM:n työryhmä on tehnyt laajan toimenpide-ehdotusluettelon, joka on raportissa luku 9 *Työryhmän ehdotukset ruotsin kielen osaamisen kehittämiseksi*. Luettelo asioista toimitetaan esityslistan ohessa.

Kja
Liite nro 1

Ehdotus: Teuvan kunnanhallitus antaa OKM:lle liitteenä olevan lausunnon.

Päätös: Keskustelun jälkeen ehdotus hyväksyttiin.

Oikeen virallisesti oikeaksi todistaa
Teuvalla 14/8 2012

Pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan-
tarkastus

Lautakunta

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto

Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielellä, OKM038:00/2011

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän esittämät näkökulmat: *koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaaminen, opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittäminen sekä maahanmuuttajien mahdollisuuksien kehittäminen* ovat Teuvan kunnan mielestä oikeansuuntaiset näkökulmat asian tarkastelemiseen.

Teuvan kunta yhtyy OKM:n työryhmän keskeiseen johtopäätökseen, että ruotsin kielen opetuksen aloitus on monella tapaa ongelmallinen ajankohdalla. Peruskoulun oppilaat käyvät ensin kuusi ensimmäistä luokkaa pienissä tai keskiuurissa kyläkouluissa ja siirtyvät seitsemännelle luokalle kunnan keskuksessa sijaitsevaan yhteiskouluun. Kun samaan aikaan murrosikä on ajankohtainen, erityisesti poikien opiskelu ei suju siten, että kielen omaksuminen olisi riittävän intensiivistä. Ruotsin kielen merkityksestä saatetaan antaa myös vanhempien taholta ristiriitaisia käsityksiä.

Teuvan kunta sijaitsee lähellä rannikkoaluetta (Närpiö, Kristiinankaupunki ja Kaskinen) ja erityisesti ruotsinkieliseen Närpiöön on ollut merkittävää työssäkäyntiä aikaisemmin ja tälläkin hetkellä. Teuvan kunnassa nähdään ruotsin kielen opettaminen ja oppiminen hyvin tärkeänä asiana alueen elinkeinoelämän ja kansalaisten kanssakäymisen kannalta. Siksi olisi tärkeää vahvistaa ruotsin kielen opettamisen ja oppimisen asemaa erityisesti rannikkokunta lähellä olevilla alueilla mannermaata tietenkään unohtamatta.

OKM:n työryhmä on esittänyt kolmeen edellä mainittuun pääkohtaan toimenpide-ehdotuksia.

Kohta 1 toimenpide-ehdotukset koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaamiseksi

Kohdassa 1. Kielikoulutuksen jatkumoa painotetaan paikallisen tason kieliohjelmassa ja mahdollistetaan B1-ruotsin oppimäärää laajemmat opinnot perusopetuksen aikana.

Kohdassa 2. Turvataan varhaiset ruotsin kielen valintamahdollisuudet esimerkiksi suuntaamalla vapaaehtoisen A2-ruotsin opetukseen kohdennettua valtion erityisavustusta.

Kohdassa 6. Opinto-ohjaus ja jatko-opinnot on otettu keskeisesti esille.

Teuvan kunta toteaa, että ko. kohdat ovat keskeisiä ja tärkeitä. Toisaalta kuntien taloudellinen tilanne on tällä hetkellä sellainen, että se ei kestä mitään lisävaateita valtiovallan toimesta, mikäli ei samalla järjestetä lisärahoitusta. Näyttää siltä, että myös yleisopetuksen osalta kustannukset ovat ennistä enemmän siirtyneet ja siirtymässä kuntien vastuulle. Esimerkiksi Teuvan kunnassa on jouduttu supistamaan A2-kielen opetusta perusopetuksen 1-6 luokilla siksi, että kunnan taloudellinen tilanne vaatii merkittäviä säästötoimenpiteitä, joihin on myös opetustoimen sopeuduttava. Ko. ruotsin kielen asia on tärkeä, mutta se edellyttää myös lisäresursointia asian hoitamiseksi työryhmän esittämällä tavalla. Opinto-ohjaukseen ja opetuksen ohjauksen resursointiin tulee kiinnittää myös erityistä huomiota.

Kohta II toimenpide-ehdotukset opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittämiseksi

Teuvan kunta yhtyy työryhmän käsitykseen, että varhaiskasvatus ja esiopetus Suomessa mahdollistavat monikieliseen ympäristöön kasvamisen. Tärkeä nivelvaihe on nimenomaan siirtyminen perusopetukseen. Kielikyllyn osalta tämä tarkoittaa, että varhaiskasvatuksessa aloitettua kielikylpyä tulee voida jatkaa perusopetuksessa. Työryhmän esittämät kielikylpyä ja sen lisäresursointia tarkoittavat kohdat ovat Teuvan kunnan mielestä oikeasuuntaiset. Kohdan 17. mukaan opetushallitus ja CIMO käynnistävät yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa valtakunnallisen finska-ruotsi-vaihto-ohjelman ja kampanjan, jolla lisätään ruotsin- ja suomenkielisten koulujen yhteistyötä ja opettaja- ja oppilasvaihtoja.

Teuvan kunnan mielestä kohta on tärkeä. Teuvan kunnalla on meneillään tällä hetkellä kaksi Comenius-hanketta. Opetushallituksen ja CIMOn tuki näiden vaihto-ohjelmien kannalta on keskeinen. Kansainvälisyys on tärkeä asia tulevaisuudessa ja opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuteen pitää saada valtiovalalta lisää tukea, niin että kunnissa ja kuntien koulutoimissa voitaisiin vaihto-ohjelmia vielä laajemmin hyödyntää.

Kohdassa III työryhmän ehdotus maahanmuuttajien ruotsin kielen oppiminen

Teuvan kunta katsoo, että työryhmän esitys on oikeasuuntainen. Kielen oppiminen on tärkeä asia kotouttamisessa. Teuvan kunta katsoo, että ensisijaisesti maahanmuuttajille pitää taata suomen kielen riittävät valmiudet, mutta myös kaksikielisenä maana ruotsin kielen taito on turvattava työryhmän esityksen mukaisesti.

Yhteenvetona Teuvan kunta toteaa, että työryhmä on tehnyt laajan ja hyvän toimenpide-ehdotusrungon. Toimenpide-ehdotusten laajamittainen toimeenpano edellyttää kuitenkin valtiovalalta merkittävää rahallista lisäpanostusta nykyiseen verrattuna.